

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ НЕЛІНІЙНОСТІ МАГНІТНОЇ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНОГО ПЕРЕТВОРЮВАЧА

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Анотація

Представлено дослідження впливу нелінійності магнітної системи електромеханічного перетворювача на основі векторно-керованого асинхронного генератора (АГ) з пропорційно-інтегральними регуляторами струму та напруги. Показано, що нехтування насиченням магнітної системи призводить до статичних похибок відпрацювання модулю вектора потокозчеплення ротора.

Ключові слова: асинхронний генератор, векторне керування.

Abstract

Presented study of the effect of nonlinearity of the magnetic system electromechanical converter based on vector-controlled induction generator with a proportional-integral control current and voltage. It is shown that neglect of saturation of the magnetic system leads to static errors in working out the rotor flux vector.

Keywords: induction generator, vector control.

Вступ

При порівнянні результатів експериментального тестування [1] з дослідженням шляхом математичного моделювання [2] виникають розбіжності, які викликані впливом нелінійності магнітного кола АГ. В загальному випадку нехтування нелінійністю магнітного кола асинхронної машини призводить до виникнення похибок регулювання модуля вектора потокозчеплення i , як наслідок, до зниження енергетичної ефективності процесів електромеханічного перетворення енергії.

Результати дослідження

Для дослідження використано алгоритм непрямого векторного керування АГ з пропорційно-інтегральними регуляторами струму та напруги, який враховує насичення магнітної системи [3]. Параметри досліджуваного АГ серії 4А90L4У3 з номінальною потужністю 2.2 кВт, активним опором статора $R_1 = 3.5$ Ом, активним опором ротора $R_2 = 2.2$ Ом, індуктивністю статора $L_1 = 0.287$ Гн, індуктивністю ротора $L_2 = 0.287$ Гн, індуктивністю намагнічування $L_m = 0.27$ Гн, кількістю пар полюсів $p_n = 2$, ємністю в ланці постійного струму $C = 1000$ мкФ, повним моментом інерції системи генерування $J = 0.002$ кг·м². Система керування налаштована з наступними параметрами: $k_{id} = k_{iq} = 500$, $k_{ii} = k_{id}^2/2$ – коефіцієнти пропорційної та інтегральної складових регуляторів струму; $k_v = 0.2$, $k_{vi} = 15$ – коефіцієнти пропорційної та інтегральної складової регулятора напруги ланки постійного струму. Поліном кривої намагнічування $L_m = f(\psi_m)$: $L_m = k_5\psi_m^5 + k_4\psi_m^4 + k_3\psi_m^3 + k_2\psi_m^2 + k_1\psi_m^1 + k_0\psi_m^0$, де $k_0 = 0.33214$, $k_1 = 0.22967$, $k_2 = -0.69352$, $k_3 = 0.97641$, $k_4 = -0.82662$, $k_5 = 0.2251$.

Дослідження проведено з використанням наступної послідовності операцій керування: первинний рушій обертає вал АГ з постійною кутовою швидкістю 140 рад/с, яка дорівнює номінальній; початкова напруга ланки постійного струму $V_{dc}(0)$ дорівнює 310 В (57.4 % від номінальної); в початковий інтервал часу 0...0.25 с відбувається збудження з використанням траєкторії, яка зображена на рис. 1; з початкового значення $\psi(0) = 0.02$ Вб завдання збільшується до 0.5 Вб; починаючи з 2-ої секунди завдання для модуля вектора потокозчеплення збільшується до номінального значення 0.96 Вб; до $t = 1$ с задана напруга в ланці постійного струму дорівнює 310 В; починаючи з $t = 1$ с за 0.5 с завдання напруги ланки постійного струму збільшується з початкового значення 310 В до номінального 540 В,

як показано на рис. 1; в момент часу $t = 3$ с відбувається під'єднання резистивного навантаження в ланці постійного струму величиною 254 Ом (струм навантаження 2.1 А), що відповідає генеруемій потужності 1.13 кВт; в момент часу $t = 4$ с навантаження від'єднується.

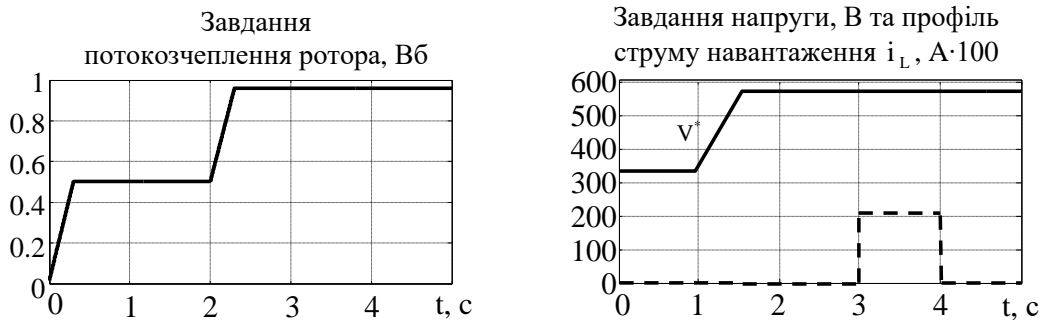

Рисунок 1 – Задані траєкторії потокозчеплення, напруги ланки постійного струму та профіль струму навантаження

Графіки перехідних процесів дослідження впливу нелінійності магнітного кола АГ представлено на рис. 2. Для цього в алгоритмі керування використано лінійне представлення магнітної системи $L_m = \text{const}$, а в моделі генератора враховано насичення. З рис. 2 видно, що при завданні потокозчеплення на рівні половини від номінального порушується асимптотичність відпрацювання модуля вектора потокозчеплення ротора, виникає статична похибка +0,17 Вб (в момент часу до 2 с). Після завершення процесів збудження ($t \geq 2.5$ с) забезпечується асимптотичне регулювання модуля вектора потокозчеплення $\lim_{t \rightarrow \infty} (\tilde{\psi}) = 0$ і асимптотичність відпрацювання заданої траєкторії напруги $\lim_{t \rightarrow \infty} (\tilde{V}_{dc}) = 0$, де $\tilde{\psi} = \psi - \psi^*$ – похибка відпрацювання модуля вектора потокозчеплення, ψ , ψ^* – модуль та задане значення вектора потокозчеплення ротора, $\tilde{V}_{dc} = V_{dc} - V_{dc}^*$ – похибка відпрацювання напруги ланки постійного струму, V_{dc} , V_{dc}^* – напруга ланки постійного струму та її задане значення.

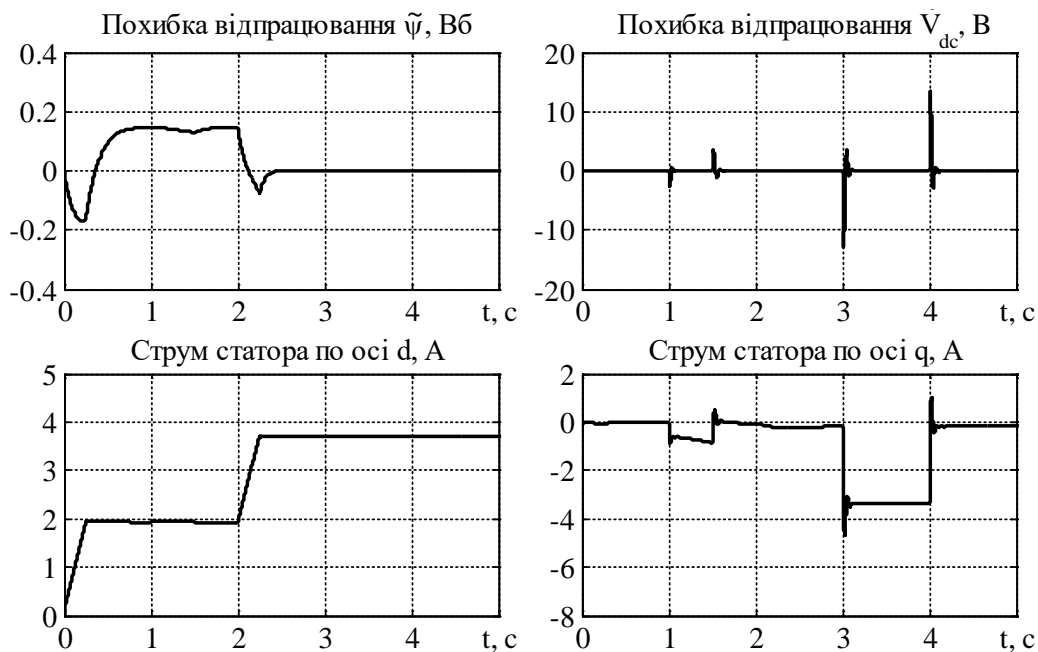

Рисунок 2 – Перехідні процеси в системі векторного керування з нелінійною магнітною системою в моделі генератора та лінійною в алгоритмі керування

Графіки перехідних процесів при врахуванні насичення магнітного кола як в моделі генератора, так і в алгоритмі керування представлено на рис. 3. З рис. 3 видно, що забезпечується асимптотичне

регулювання модуля вектора потокозчеплення $\lim_{t \rightarrow \infty}(\tilde{\psi}) = 0$ на всьому етапі збудження (від 0...2,5 с).

При цьому, спостерігається зменшення компоненти струму збудження i_d (-26% в момент часу 0...2 с) при відпрацюванні завдання потокозчеплення, що пояснюється більшим значенням індуктивності намагнічування на ділянці кривої намагнічування з потокозчепленнями, які менші за номінальне.

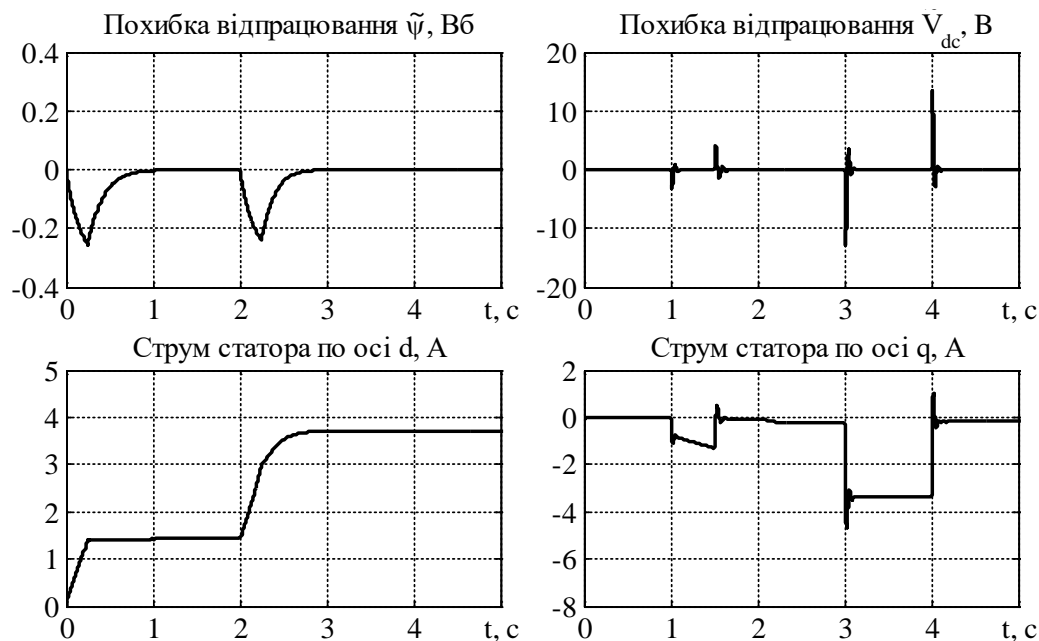

Рисунок 3 – Перехідні процеси в системі векторного керування з нелінійною магнітною системою

Висновки

З результатів дослідження встановлено, що нехтування насиченням магнітної системи, тобто не врахуванні кривої намагнічування в алгоритмі керування, призводить до статичних похибок при відпрацюванні модуля вектора потокозчеплення ротора для значень нижче номінального. В той же час алгоритм векторного керування АГ, який враховує насичення магнітної системи забезпечує асимптотичне регулювання напруги та модуля вектора потокозчеплення ротора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Peresada S., Kovbasa S., Korol S., Zhelinskyi N. Feedback linearizing field-oriented control of induction generator: theory and experiments. *Технічна електродинаміка*. 2017. № 2. P. 48–56.
2. Peresada S., Kovbasa S., Korol S., Pechenik N., Zhelinskyi N. Indirect field oriented output feedback linearized control of induction generator. *2016 2nd International Conference on Intelligent Energy and Power Systems (IEPS)*. Kiev, 2016. P. 187–191.
3. Peresada S., Zhelinskyi M., Kovbasa S., Korol S. Indirect field oriented control of the saturated induction generators with linear PI regulators. *2019 IEEE 6th International Conference on Energy Smart Systems (ESS)*. Kyiv, 2019. P. 138–143.

Юсин Андрій Олександрович – студент групи ЕП-72, факультет електроенерготехніки та автоматики, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, e-mail: yusyn.andriy@lil.kpi.ua.

Димко Сергій Сергійович – к.т.н., Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, e-mail: sdymko@ukr.net.

Желінський Микола Миколайович – асистент, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, e-mail: mykola.zhelinskyi@gmail.com.

Andriy Yusyn – Student, Faculty of Electric Power Engineering and Automatics, National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”, Kyiv, e-mail: yusyn.andriy@lil.kpi.ua.

Serhiy Dymko – Ph.D., Faculty of Electric Power Engineering and Automatics, National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”, Kyiv, e-mail: sdymko@ukr.net.

Mykola Zhelinskyi – Research Assistant, National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”, Kyiv, e-mail: mykola.zhelinskyi@gmail.com.